

Załącznik nr 4

Standardy realizacji wybranych form wsparcia w ramach Działania 10.4 RPO WD 2014-2020

Wrocław, październik 2017 r.

Wstęp	3
1. Skróty i definicje.....	4
2. Informacje ogólne	7
3. Rodzaje form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego	9
4. Identyfikacja zakresu wsparcia.	15
5. Realizacja form wsparcia	17
6. Inne szczególne wydatki	22

Wstęp

Niniejszy dokument ma na celu wyznaczyć standardy usług w ramach ogłaszanych naborów.

Ogólne zasady realizacji projektów wyznaczają dokumenty programowe, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 oraz wytyczne Ministra Rozwoju i Finansów.

W przypadku działań nieopisanych w niniejszym dokumencie sporządzając wniosek o dofinansowanie projektu należy kierować się wskazanymi dokumentami oraz pozostałymi zapisami Regulaminu konkursu. Jednocześnie Wnioskodawca powinien przyjąć założenie, że IOK nie narzuca dodatkowych ograniczeń niż te wynikające z zapisów Regulaminu konkursu.

Wsparcie w ramach ogłaszanych konkursów jest skierowane do osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

1. Skróty i definicje

BUR – Baza Usług Rozwojowych;

EFS – Europejski Fundusz Społeczny;

IOK – Instytucja Organizująca Konkurs;

KKZ -Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy.

Baza Usług Rozwojowych, zwana również Bazą – należy przez to rozumieć internetową bazę usług rozwojowych prowadzoną w formie systemu teleinformatycznego przez Administratora Bazy – Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, dostępną w serwisie www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl. W ramach konkursów Bazę Usług Rozwojowych należy roznieć jako bazę Usług szkoleniowych oraz Usług potwierdzania kompetencji.

Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji - należy przez to rozumieć odpowiednie efekty kształcenia określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie - należy przez to rozumieć egzamin, o którym mowa w art. 3 pkt 21 ustawy o systemie oświaty.

Formy pozaszkolne – należy przez to rozumieć formy uzyskiwania i uzupełniania wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego oraz ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych, a także kwalifikacyjne kursy zawodowe.

Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych – kształcenie ustawiczne, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1632).

Kształcenie ustawiczne – należy przez to rozumieć kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny.

Kompetencja - to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się/ kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Fakt nabycia kompetencji będzie weryfikowany w ramach następujących etapów:

a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie lub w regulaminie konkursu grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie,

b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku o dofinansowanie lub w regulaminie konkursu standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,

c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji na podstawie opracowanych kryteriów oceny po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie,

d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się) po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie.

Wykazywać należy wyłącznie kwalifikacje/kompetencje osiągnięte w wyniku interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kurs – to cykl zajęć edukacyjnych służących nabyciu nowych umiejętności lub rozwijaniu i ulepszaniu już posiadanych. Kurs powinien być zaplanowany i organizowany z zamysłem nauczania.

Kwalifikacja - to określony zestaw efektów uczenia się (kompetencji), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną do tego instytucję zgodnie z ustalonymi standardami. Nadanie kwalifikacji następuje w wyniku walidacji i certyfikacji. Podstawowe informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego zamieszczono na stronie <http://rpo.dolnyslask.pl/> pod ogłoszeniem o konkursie.

Kwalifikacja w zawodzie - należy przez to rozumieć wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji.

Osoby o niskich kwalifikacjach – osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 (UNESCO) to jest na poziomie wykształcenia ponadgimnazjalnego. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.

Osoby z niepełnosprawnościami – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.).

Ośrodek – należy przez to rozumieć ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy Prawo oświatowe.

Placówka – należy przez to rozumieć placówkę kształcenia ustawicznego i placówkę kształcenia praktycznego, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy Prawo oświatowe;

Podstawa programowa kształcenia w zawodach - należy przez to rozumieć obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, uwzględniane w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, oraz warunki realizacji kształcenia w zawodach, w tym zalecane wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego.

Program nauczania do zawodu - należy przez to rozumieć program, o którym mowa w art. 3 pkt. 13c ustawy o systemie oświaty.

Szkoła dla dorosłych - należy przez to rozumieć szkoły, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1 i 2 lit. a i f ustawy Prawo oświatowe, w których stosuje się odrębną organizację kształcenia i do których są przyjmowane osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym są przyjmowane do szkoły.

2. Informacje ogólne

Kształcenie ustawiczne jest jednym z najistotniejszych elementów strategii rozwoju współczesnych gospodarek. Zmieniające się potrzeby rynku pracy, postęp technologiczny oraz wysoka konkurencyjność narzucają osobom dorosłym konieczność ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, uzupełniania umiejętności zawodowych lub całkowitej zmiany zawodu. Osoby, które nie potrafią dopasować się do współczesnych wymogów rynku pracy, nie posiadają odpowiedniej wiedzy i umiejętności oraz dostępu do informacji są zagrożone bezrobociem, wykluczeniem, a także innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi.

Kształcenie ustawiczne pozwala osobom dorosłym na uzyskanie i uzupełnienie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Celem wsparcia realizowanego w ramach projektów ma być przede wszystkim nabycie przez uczestnika projektu kwalifikacji/kompetencji, które pozwolą mu na podjęcie aktywności zawodowej lub poprawę swojej sytuacji na rynku pracy.

Wsparcie udzielane w ramach projektów musi być dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i możliwości psychofizycznych. Każdy z uczestników projektu musi otrzymać ofertę wsparcia, obejmującą taki zakres pomocy, który zostanie zidentyfikowany u niego, jako niezbędny w celu poprawy sytuacji na rynku pracy.

Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu musi przedstawić sposób, w jaki zapewni dostosowanie zakresu wsparcia, w ramach dopuszczonych w konkursie form pozaszkolnych, świadczonego w ramach projektu do indywidualnych potrzeb uczestnika projektu. Zaplanowane w ramach projektów formy wsparcia (o których mowa w punkcie 3 niniejszego Załącznika) powinny realizować zapotrzebowanie lokalnego/regionalnego rynku pracy. Oferta skierowana do uczestników projektów powinna być jak najszersza i umożliwiać wszystkim zainteresowanym podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Uczestnikami projektów są osoby dorosłe, w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach i osoby w wieku powyżej 50 lat, które z własnej inicjatywy są zainteresowane zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem wykształcenia i zdobywaniem kwalifikacji zawodowych.

3. Rodzaje form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego

Kształcenie ustawiczne, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, może być realizowane w ramach konkursów wyłącznie w następujących 3 formach:

- kwalifikacyjne kursy zawodowe;
- kursy umiejętności zawodowych;
- kursy inne niż wymienione wyżej, umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy (KKZ) to forma kształcenia adresowana do osób dorosłych zainteresowanych uzyskaniem lub uzupełnianiem konkretnej wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Jest to system kształcenia, który umożliwia w krótkim czasie, przygotowanie się do pracy na stanowisku, wymagającym określonych kwalifikacji i wiedzy, a tym samym sprostanie oczekiwaniom pracodawcy.

KKZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach, w zakresie jednej kwalifikacji. Ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikację w zawodzie przeprowadzanego na warunkach i w sposób określony w rozdziale 3b ustawy o systemie oświaty.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodach dla danej kwalifikacji, z zastrzeżeniem § 20 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Liczba słuchaczy uczestniczących w kwalifikacyjnym kursie zawodowym prowadzonym przez publiczne szkoły, placówki lub ośrodki wynosi co najmniej 20 osób. Za zgodą organu prowadzącego liczba słuchaczy może być mniejsza niż 20 osób.

Warunki i tryb organizowania praktycznej nauki zawodu na kwalifikacyjnym kursie zawodowym określają przepisy wydane na podstawie art. 120 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe.

KKZ kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego. Zaświadczenie jest zgodne ze wzorem określonym w rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy jest obowiązany poinformować okręgową komisję egzaminacyjną o rozpoczęciu kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w terminie 14 dni od daty rozpoczęcia tego kształcenia.

Informacja powinna zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu prowadzącego kwalifikacyjny kurs zawodowy;
- 2) nazwę i symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, oraz nazwę i oznaczenie kwalifikacji, zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodach, w zakresie której jest prowadzone kształcenie;
- 3) termin rozpoczęcia i zakończenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego;
- 4) wykaz słuchaczy kwalifikacyjnego kursu zawodowego, zawierający imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL słuchacza, a w przypadku słuchacza, który nie posiada numeru PESEL – numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez:

- 1) publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie obszarów kształcenia, do których są przypisane te zawody;
- 2) niepubliczne szkoły o uprawnieniach szkół publicznych prowadzące kształcenie zawodowe – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie obszarów kształcenia, do których są przypisane te zawody;
- 3) publiczne i niepubliczne placówki i ośrodki;
- 4) instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową (instytucjami rynku pracy realizującymi zadania określone w ustawie są: publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego);
- 5) podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2 – ustawy Prawo oświatowe (działalność oświatowa nieobejmująca prowadzenia szkoły, placówki,

zespołu, o którym mowa w art. 182, lub innej formy wychowania przedszkolnego może być podejmowana na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej).

Dodatkowe informacje dotyczące organizacji KKZ znajdują się w „Poradniku - kwalifikacyjne kursy zawodowe krok po kroku” dostępnym na stronie:

www.koweziu.edu.pl/download.php?plik=KOWEZiU_KKZ.pdf.

Kurs umiejętności zawodowych (KUZ) jest prowadzony przez placówkę lub ośrodek według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach, w zakresie:

- 1) jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo
- 2) efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo
- 3) efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- 1) w przypadku kształcenia w zakresie, o którym mowa w ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych – jest równa ilorazowi liczby godzin kształcenia przewidzianych dla danej kwalifikacji w podstawie programowej kształcenia w zawodach i liczby części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach tej kwalifikacji;
- 2) w przypadku kształcenia w zakresie, o którym mowa w ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia w zakresie efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach danego obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodach dla danego zawodu;

3) w przypadku kształcenia w zakresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych – wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Zaświadczenie jest zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Kurs, o którym mowa w § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, może być prowadzony przez placówkę lub ośrodek.

Osoba, która ukończyła kurs otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu tego kursu.

Kurs taki może być jedyną formą wsparcia przewidzianą dla uczestnika, o ile zakończy się wydaniem certyfikatu potwierdzającego nabycie, podwyższenie lub dostosowanie kompetencji lub kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie. Certyfikat musi spełniać co najmniej jeden z poniższych warunków:

- 1) jest dokumentem potwierdzającym zdobycie kwalifikacji w zawodzie (np. po ukończeniu nauki zawodu u rzemieślnika);
- 2) został wydany przez organy władz publicznych lub samorządów zawodowych (np. Urząd Dozoru Technicznego czy Instytut Spawalnictwa) na podstawie ustawy lub rozporządzenia;
- 3) potwierdza uprawnienia do wykonywania zawodu na danym stanowisku (tzw. uprawnienia stanowiskowe, np. operator koparki) i został wydany po przeprowadzeniu walidacji;
- 4) jest certyfikatem, dla którego wypracowano system walidacji i certyfikowania efektów uczenia się na poziomie międzynarodowym;
- 5) spełnia łącznie następujące warunki:
 - a. walidacja efektów uczenia się została przeprowadzona zgodnie z wewnętrznym systemem zapewniania jakości przeprowadzanych procesów,

- b. wydany certyfikat zawiera opis efektów uczenia się,
- c. wydany certyfikat jest rozpoznawalny w danej branży, tzn. spełnia co najmniej jedną z poniższych przesłanek:
 - uprawnia do wykonywania danego zawodu/ prowadzenia działalności w danym zakresie albo
 - jest umocowany prawnie (polskie przepisy prawne odwołują się wprost do danego certyfikatu/egzaminu) albo
 - został przyznany przez organizacje międzynarodowe (rządowe lub pozarządowe) albo
 - jest umocowany prawnie w co najmniej dwóch krajach.

W pozostałych sytuacjach kurs nie może być jedyną formą kształcenia przewidzianą do zrealizowania przez uczestnika projektu i może stanowić jedynie element uzupełniający pozostałe formy wsparcia zaplanowane w ramach projektu tj. element uzupełniający do kwalifikacyjnego kursu zawodowego i/lub kursu umiejętności zawodowych.

Kształcenie ustawiczne w formie kwalifikacyjnego kursu zawodowego oraz kursu umiejętności zawodowych, odbywające się według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach, prowadzi się od dnia 1 stycznia 2020 r. na podstawie przepisów rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Kształcenie ustawiczne w formie kwalifikacyjnego kursu zawodowego oraz kursu umiejętności zawodowych, odbywające się według programu nauczania uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia w zawodach, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 2a ustawy o systemie oświaty, prowadzi się nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2019 r. zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 68a ust. 5 ustawy o systemie oświaty.

Kształcenie ustawiczne w formie kursów, o których mowa w § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych prowadzi się od dnia 1 września 2017 r. na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

W ramach konkursu nie będą dofinansowywane:

- kursy kompetencji ogólnych, o których mowa w § 3 pkt 3 rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych;
- turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników, o których mowa w § 3 pkt 4 rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych;
- kursy/szkolenia, których obowiązek przeprowadzania na zajmowanym stanowisku pracy wynika z odrębnych przepisów prawa (np. wstępne i okresowe szkolenia z zakresu bhp, szkolenia okresowe potwierdzające kwalifikacje na zajmowanym stanowisku pracy);
- kursy prawa jazdy kat. A i B;
- kursy z zakresu kwalifikacji językowych i kwalifikacji z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych, ponieważ są one realizowane w ramach Działania 10.3.

4. Identyfikacja zakresu wsparcia.

Wnioskodawca planując realizację wsparcia dla uczestników projektu powinien uwzględnić dostosowanie oferty do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy oraz uwzględnić prognozy dotyczące zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz. Poniżej wskazano najważniejsze źródła informacji w tym zakresie. Wnioskodawca może również powołać się na inne ogólnodostępne analizy. Dodatkowo w ramach identyfikacji potrzeb uczestników projektu należy uwzględnić współpracę z pracodawcami w celu wspólnego wypracowania kwalifikacji/kompetencji niezbędnych na lokalnym lub regionalnym rynku pracy. Jest to wymagane w kontekście definicji wskaźników przedstawionych w Załączniku nr 2 do Regulaminu. Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie musi opisać sposób zaangażowania pracodawców w planowanie lub realizację projektu.

W województwie dolnośląskim aktualnie obowiązującym dokumentem strategicznym określającym wyzwania regionu w zakresie budowy gospodarki opartej na wiedzy i wzroście innowacyjności jest „Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011- 2020” dostępna pod adresem: <http://www.umwd.dolnyslask.pl/dolnoslaskie-inteligentne-specjalizacje/>. W RSI WD zostały zidentyfikowane tzw. branże kluczowe.

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego w ramach przygotowań do wdrażania RPO WD 2014 - 2020 zlecił przeprowadzenie badania „Analiza branż o największym potencjale kreowania miejsc pracy w województwie dolnośląskim”. Zasadniczym celem badania było zidentyfikowanie branż i przedsiębiorstw, które mają duży potencjał tworzenia miejsc pracy oraz wskazanie działań, które będą służyły wykorzystaniu tego potencjału. Analizy dotyczące między innymi rynku pracy opracowane ze środków RPO WD 2014-2020 są dostępne na stronie <http://rpo.dolnyslask.pl/o-projekcie/przeczytaj-analizy-raporty-i-podsumowania/opracowania-i-analizy/>.

Wnioskodawca może również wykorzystać wyniki analiz prowadzonych przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy zamieszczonych na stronie <http://www.dwup.pl/>.

Dodatkowo informacje ilościowe i jakościowe w zakresie form wsparcia możliwych do realizacji w ramach konkursów są dostępne za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama* pod adresem:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>.

W ramach konkursu istnieje również możliwość **włączenia pracodawców/potencjalnych pracodawców** lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje. W ramach projektu można przewidzieć sfinansowanie kosztów egzaminu. Warunki wynagradzania egzaminatorów zostały określone odpowiednio:

- w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu sprawdzianu i egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego (Dz. U. z 2016 poz. 1691);
- w rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. z 2017 poz. 89).

5. Realizacja form wsparcia

W ramach projektu bezpośrednio wsparcie uczestnika projektu realizowane poprzez formy opisane powyżej może być realizowane na 3 sposoby:

1. w sytuacji gdy Beneficjent może we własnym zakresie wykonać/zorganizować usługę szkoleniową adekwatną dla danego uczestnika projektu – wsparcie może być realizowane bezpośrednio przez Beneficjenta;
2. w sytuacji gdy Beneficjent nie ma możliwości wykonania/zorganizowania usługi szkoleniowej dla danego uczestnika projektu we własnym zakresie – dokonuje w porozumieniu z uczestnikiem projektu wyboru adekwatnej usługi szkoleniowej z wykorzystaniem Bazy Usług Rozwojowych. Sposób funkcjonowania i wykorzystania Bazy został uregulowany przede wszystkim w wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. Beneficjent jest zobowiązany do ich przestrzegania w zakresie wykorzystania BUR. W celu prawidłowej realizacji projektu IZ RPO WD zapewni Wnioskodawcy dostęp do danych zawartych w BUR na zasadach określonych w Regulaminie BUR opracowanym przez PARP i udostępnionym na stronie www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl. Uczestnik projektu w celu zapisania się na wybraną usługę musi wybrać w *Formularzu zgłoszenia na usługę* swój numer ID. Po zakończonej usłudze uczestnik dokonuje oceny usługi w Systemie Oceny Usługi Rozwojowej w Bazie, w ciągu max. 28 dni od jej zakończenia. Dokonując wyboru usługi za pośrednictwem BUR Beneficjent bierze pod uwagę obowiązujące stawki rynkowe i nie finansuje w ramach projektu usług, które w znacznym stopniu odbiegają od stawek rynkowych;
3. w sytuacji gdy Beneficjent nie ma możliwości wykonania/zorganizowania usługi szkoleniowej dla uczestnika projektu we własnym zakresie oraz konkretna usługa szkoleniowa nie znajduje się w ofercie Bazy Usług Rozwojowych – dokonuje wyboru adekwatnej usługi szkoleniowej dla danego uczestnika projektu na wolnym rynku, z pominięciem BUR. Rozwiązanie to może być stosowane do 31 grudnia 2018 roku. Wybór wykonawcy/organizatora usługi szkoleniowej w takim przypadku musi się odbyć zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Ponadto, usługa szkoleniowa wybrana w powyżej opisany sposób, musi spełniać wymogi jakościowe, analogiczne dla usług wpisanych do BUR, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 29 sierpnia 2017 roku w sprawie rejestru podmiotów świadczących usługi rozwojowe.

Każdy z powyżej opisanych sposobów realizacji wsparcia musi być poprzedzony etapem analizy potrzeb uczestnika projektu oraz identyfikacji form i zakresu wsparcia. Etap analizy potrzeb uczestnika projektu oraz identyfikacji form i zakresu wsparcia dla uczestnika musi być realizowany przez doradcę zawodowego tj. osobę posiadającą kwalifikacje zawodowe z zakresu doradztwa i/lub poradnictwa zawodowego.

Usługa dofinansowana w ramach projektu nie może być świadczona przez podmiot, z którym uczestnik projektu jest powiązany kapitałowo lub osobowo, przy czym przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się w szczególności:

- a) udział w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej,
- b) posiadanie co najmniej 20% udziałów lub akcji spółki,
- c) pełnienie funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta lub pełnomocnika,
- d) pozostawanie w stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności w wyborze podmiotu świadczącego usługę rozwojową, w szczególności pozostawanie w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Sfinansowanie kosztów usługi jest możliwe w przypadku, gdy zostały spełnione łącznie co najmniej poniższe warunki:

- a) realizacja usługi rozwojowej została zrealizowana w jeden z trzech sposobów opisanych powyżej;

- b) wydatek został rzeczywiście poniesiony na zakup usługi rozwojowej;
- c) wydatek został prawidłowo udokumentowany;
- d) usługa rozwojowa została zrealizowana zgodnie z założeniami, tj. zgodnie z programem, formą, na warunkach i w wymiarze czasowym określonym w Karcie Usługi w przypadku wykorzystania BUR;
- e) usługa zakończyła się wypełnieniem ankiety oceniającej usługi rozwojowe, zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych w przypadku wykorzystania BUR;
- f) usługa została zrealizowana z zachowaniem jakości analogicznej jak dla usług wpisanych do BUR (określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 29 sierpnia 2017 roku w sprawie rejestru podmiotów świadczących usługi rozwojowe) w przypadku wyboru wykonawcy/organizatora spoza BUR oraz w przypadku realizacji usługi przez Beneficjenta;
- g) usługa została zrealizowana zgodnie z zasadami udzielania zamówień w projektach w przypadku wyboru usługi spoza BUR.

Dopuszcza się możliwość realizacji usługi szkoleniowej poza województwem dolnośląskim .

Wydatki związane z realizacją usługi w przypadku wykorzystania BUR lub w przypadku wyboru wykonawcy/organizatora usługi spoza BUR mogą być pokrywane w ramach projektu przez Beneficjenta poprzez pokrycie kosztów realizacji usługi na podstawie umowy zawartej pomiędzy Beneficjentem a podmiotem świadczącym usługę. Dopuszcza się możliwość zawierania umów z wykorzystaniem następujących schematów:

- a) umowa trójstronna – zawierana pomiędzy Beneficjentem, podmiotem świadczącym usługę i uczestnikiem projektu;
- b) dwie umowy dwustronne – jedna umowa zawierana pomiędzy Beneficjentem a podmiotem świadczącym usługę i druga umowa zawierana pomiędzy Beneficjentem a uczestnikiem projektu.

W umowach reguluje się m.in. sposób płatności za usługę, prawa i obowiązki uczestnika projektu w szczególności w zakresie odpowiedzialności, w tym również finansowej uczestnika projektu w przypadku przekroczenia dopuszczalnych limitów nieobecności na

zajęciach, nieuzasadnionego przerwania udziału we wsparciu, odstąpienia od umowy, złamania warunków umowy itp. Beneficjent powinien wziąć pod uwagę fakt, że w przypadku przerwania przez uczestnika projektu udziału w projekcie koszty te mogą zostać uznane za niekwalifikowalne. Beneficjent ma prawo zobowiązać uczestnika projektu do wniesienia wkładu własnego. Dodatkowo Beneficjent może ograniczyć wartość dofinansowania w ramach jednej umowy o udzielenie wsparcia, wskazując maksymalną wartość umowy.

Wzory powyższych umów opracowuje Beneficjent i przedkłada je do akceptacji IZ RPO WD. Wzory stanowią załączniki do Regulaminu rekrutacji i udzielania wsparcia w ramach projektu. Powyższy Regulamin opracowuje Beneficjent i również przedkłada go do akceptacji IZ RPO WD.

W ramach kosztu usługi nie można wykazywać kosztów niezwiązanych bezpośrednio z jej wykonaniem, w szczególności kosztów dojazdu i zakwaterowania uczestników projektu, z wyłączeniem kosztów związanych z pokryciem specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które mogą zostać sfinansowane w ramach mechanizmu racjonalnych usprawnień.

Beneficjent monitoruje realizację usług rozwojowych oraz prowadzi kontrolę na miejscu realizacji usługi w celu potwierdzenia jej prawidłowej realizacji. Beneficjent powinien zaplanować przeprowadzenie wizyty monitoringowej przynajmniej dla 5% wszystkich umów o wsparcie zawartych w ramach projektu świadczonych w ramach BUR oraz spoza BUR. Celem działań w tym zakresie powinna być weryfikacja, czy usługa faktycznie jest realizowana. Kontrola i monitoring nie powinien mieć charakteru jakościowego. Niemniej jednak w przypadku ewidentnych różnic pomiędzy zapisami karty usługi a stanem faktycznym kwestia ta powinna być zgłaszana do IZ RPO WD. Wydatki związane z powyższymi działaniami można zaplanować w ramach kosztów bezpośrednich projektu.

W celu promowania BUR zarówno wśród potencjalnych uczestników projektu, jak i podmiotów świadczących usługi możliwe do realizacji w ramach konkursów, Wnioskodawca może przewidzieć realizację działań informacyjno – promocyjnych z zakresu funkcjonowania

BUR w województwie dolnośląskim. Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi należy zaplanować w ramach kosztów pośrednich projektu.

6. Inne szczególne wydatki

Cross-financing to zasada, która pozwala finansować w projekcie z Europejskiego Funduszu Społecznego część wydatków typowych dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dzięki temu możliwa jest realizacja projektów bardziej kompleksowych, które lepiej dopasowują się do potrzeb Beneficjenta. Na przykład możliwe jest sfinansowanie prac z zakresu przystosowania budynków i pomieszczeń do korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami poprzez wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych.

W ramach działania finansowane będą obok działań tzw. miękkich, wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego cross-financing, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w okresie programowania na lata 2014-2020. Wydatki objęte mechanizmem cross-financingu są objęte zasadami kwalifikowalności dotyczącymi Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W związku z powyższym Wnioskodawca winien przestrzegać między innymi zasady trwałości projektu opisanej w powyżej wymienionych wytycznych.

Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić więcej niż 10% finansowania unijnego na poziomie projektu.

Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki powinny wynikać z potrzeby realizacji danego projektu i stanowić logiczne uzupełnienie działań. Cross-financing powinien być bezpośrednio powiązany z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu. Cross-financing nie może dotyczyć kosztów pośrednich.

Zakup środków trwałych, **za wyjątkiem zakupu nieruchomości, infrastruktury i środków trwałych przeznaczonych na dostosowanie lub adaptację budynków i pomieszczeń**, nie stanowi wydatku w ramach cross-financingu.

Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto, w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć łącznie 10% wydatków projektu. Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych oraz cross-financing powyżej dopuszczalnej kwoty, określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, są niekwalifikowalne.

W przypadku wykorzystania środków trwałych na rzecz projektu, ich wartość określana jest proporcjonalnie do zakresu ich wykorzystania w projekcie, z uwzględnieniem zapisów Podrozdziału 6.12.1 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Ta sama zasada dotyczy kosztów związanych z zakupem wartości niematerialnych i prawnych.